

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

כ"ד תשרי
תשע"ח

שמחת תורה ושבת בראשית

דרך חיים

לכן אדם הראשון שב בשנית בדמותו של אברהם אבינו, וחזה בדמותה של שרה אמנו, כפי שלימד אותנו רבינו האר"י זצ"ל. אברהם אבינו נדרש ללכת אחר אמונתו בתמימות ללא שום חשבון. מבקשים ממנו להעלות לעולה את בנו, הוא לא שואל ולא תמה איך אשחט את בני יחידי הניתן לי למאה בהבטחה כי זרעו יהא כעפר הארץ, הולך הוא בתום לבב עם המאכלת והעצים בשמחה לקיים מצוות בוראו! וכשנשאל על ידי השטן, הלא הוא הנחש הקדמוני, איך תעשה דבר הזוי שכזה? תשובתו בפיו: "אני בתומי אלך".

אברהם אבינו מכניס שפחה לביתו, ממנה נולד ישמעאל, רוצח ופרא אדם. מצטווה אברהם על ידי אשתו, שרה אמנו, לשלחו מביתו. אומר לו הקב"ה "כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה", היא לעזרך ולא נגדך, היא עיקרו של בית, היא הברכה השמחה והחומה ועליה נבנה טירת כסף. ואברהם מרכין ראשו ולבו כלפיה, ומקיים ציווי קשה זה ושולח את ילדו שלו חולה

המשך בעמוד הבא

זכינו לסיים את כל פרשיות התורה ברוב עם מדי שבת בשבתנו וכעת אנו שמחים לגמרה של תורה. השמחה הגדולה היא בשלימות, ולצד כך בהתחלת הדברים מחדש - שבת בראשית.

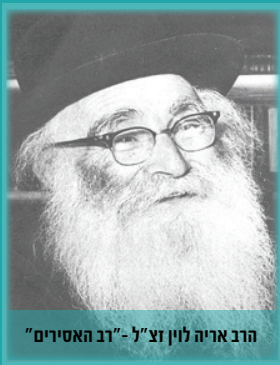
הפסוק אומר: "אשר עשה האלוקים את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים". הפסוק מתחיל בלשון יחיד - "האדם", ומסיים בלשון רבים - "והמה". פירשו רבותינו שהכוונה לאדם הראשון, הנוצר יחיד, וממנו האישה, והרי הם שניים מאחד. ומה הם החשבונות רבים שעשה האדם?

חוסר בתמימות ושלימות; מי יצר אותי, מי יצר את היוצר? האם חב אני לו טובה, מה כוחי, מה יכולותי, האם אשתי כנגדי או לעזרי?

חשבונות אלו יצרו כפיות טובה, שהיא היא החטא הקדמון, באומרו האשה אשר נתת עמדי היא החטיאה אותי, והיא לנגדי ולא לעזרי, ומכוח כך נגזר מוות לדורות "עפר אתה ואל עפר תשוב".

אם כן הנחש הוא כפוי הטובה הגדול שארסו נמשך בכל הדורות, ותיקון החטא הקדמון בהכרת הטוב, הנובעת מתמימות ואי חשבונות רבים. "הולך בתום ילך בטח".

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

דרך חיים

הנה ימים באים ומלאה הארץ דעה, ונכיר כולנו בטובו המוחלט של הקב"ה כי הכל מאתו והוא הכל, והכרת הטובה המושפעת עלינו בתדירות, תשלם את סיבת קיום הבריאה ומעשה שמים וארץ; כדי שנכיר כולנו בטובתו של מקום.

התורה מסיימת עם מותו של משה רבינו עבד ה', ומתחילה ביצירת שמים וארץ. החיים שלנו יש בהם תחילה וסוף, חובתנו להשלים בתורה ומצוות ומידות תרומיות, כשהתמימות והביטול היא האבוקה המוליכה אותנו כל ימי חלדנו והיא מטרת הבריאה.

חג שמח ושבת שלום ומבורכת

בהוקרה ואהבה

חיים אידלס

ומסכן אל המדבר הצחיח, ללא חשבונות והרהורים אלא כציווי האל יתברך בפי אשתו הנביאה.

גם אנו כעם מחויבים לתקן חטא זה, שסיומו ותיקונו היא בהכרת הטוב המוחלטת, ששורשה אי חשבון ותמימות מוחלטת.

זכינו לכך כעם פעם אחת בהיסטוריה - במתן תורה. אמרנו "נעשה" קודם ל"נשמע" ותיקנו בכך את החשבון השכלי וההגיוני. האמנו והלכנו אחריו במדבר, היטינו אוזן לומר 'הנני', ולכן בטלה מאתנו המיתה ונהיינו כמלאכי אל, "אני אמרתי אלוקים אתם ובני עליון כולכם!"

עד ששאלנו "כי זה האיש משה לא ידענו מה היה לו". שאלות וחוסר תמימות הובילו אותנו עד עבודה זרה, היפך האמונה, "קום עשה לנו אלוקים, כי זה האיש משה לא ידענו מה היה לו".

תפילתנו בתחילת שנה, לאחר שיישרנו את הלב מעקוב ומכשול, ומתחילים מפרשת בראשית ולא מפרשת קיום מצוות כדוגמת "החודש הזה לכם ראש חודשים", כדי לומר לעצמנו ננסה להיות בתמימות מוחלטת ולדבוק באלוקינו ללא חשבון, נהיה מלאים בהכרת הטוב, ובכך נזכה לתיקון הנצחי להחיש גאולתנו בכלל ובפרט.

הרב אריה ליוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

בפסח תשט"ז ציינו ועד מוקירי "אבי האסירים" יום הוקרה לר' אריה אשר היה רבם ומנחמם של אסירי ציון. ר' אריה שתמיד ברח מהכבוד זכה באותו יום להכרת תודה גדולה ממכיריו ומוקיריו. בתוך כך הובאו לר' אריה מתנות אותם הכינו האסירים, נשאו נאומים בשבח פעלו של ר' אריה והתקיימה צעדה מיוחדת לכבודו.

את דבר הכנס נשא סגן יו"ר הכנסת דאז אריה בן אליעזר ז"ל שאמר:

"מורנו ורבנו, באנו לברך היום כי זכרנו לך חסד לכתך עמנו במדבר בארץ לא זרועה. אנו זוכרים כל אות וכל מילה, כל דמעה וכל תפילה שהתפללת בעד האסירים, הנופלים, ההורים והמשפחות השכולות. בישבנו בשדות מזרע, לטרון, עכו, בית-לחם, סודאן, אריתראה וקניה, חרשנו את חריש החופש למען תקום מדינה חופשית ועם חופשי. ואת החריש הזה הרווית בדמעותיך ובתפילותיך".

לאחר מכן הוגשה לר' אריה 'מגילת האסירים' החתומה בידי האסירים השונים, ובה כתוב בין היתר:

"אנו הבאים על החתום, בניך ובנותיך, מכבדיך ואוהביך, צמודיך מימי שבי בידי צר, צמאי פניך מכלא ומסגר, אסירי לבבך שכלאוך בלבבם, מברכים אותך על כל אשר גמלת עמנו- כאשר זכינו לעלות עמך ממרתפי הכלא על כנפי הנשרים החמים של תפילות פִּיך. כאשר זכינו להרגיש בין אבני הקור את כפך החמה, אשר חום כל דורות ישראל זורם בעורקיה. כאשר זכינו לראות במחשכינו את אור עיניך. אור אמונה ואהבת קודש- כן תזכה רבנו-מנחמנו לעלות עמנו ועם עם ישראל כולו, היוצא מכל מיצרים שבעולם, אל הר הבית,

הרב אריה לוינצ'ל - "דב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

בית אלוקינו. כן תזכה להחזיק בידיו של מלך משיח ישראל, גואל כל אסירי ציון במרחבי גלויות. כן תזכה להדליק את מנורת הקודש להאיר אל מול פני כל עם ישראל באמונה טהורה ואהבה רבה."

ר' אריה בתורו אמר לבאי הכנס:

"אחי ואחיותי, קשה לי להביע את אשר בלבבי, אך לבי רוחש לכם אהבה ללא גבול. אנחנו עדים כעת שאתם כולכם מסרתם את נפשותיכם בשביל עמנו וארצנו, ועל כן אנו מברכים היום 'ברוך שעשה נס במקום הזה', לא לכבודנו אלא לכבוד שמים. רחשי לבבכם ידועים כי מקורב לכם הייתי ומרחוק הרגשתי. קומו ונעלה בית אלוקינו, זו ברכתי מעומק לבבי, ותהיה לי הזכות לעלות יחד אתכם לבית אלוקינו ונקדש שם שם ישראל וגואלו, וזו תהא שמחתי."

למחרת שלח ר' אריה מכתב למארגני הכנס ובו כתב:

"בתור איש שיבה שזכיתי להשתתף בכינוס הגדול אתכבד להביע מעט מהמעט את רגשות הקודש אשר נתעוררו בכל אברי ויצורי גוי בכינוס שנערך לכבוד שמים. המחזה הנהדר הזה לא ישכח לעולם ולא יסוף מזכרונו."

למדתי הרבה מזה עד היכן מידת הכרת תודה מגיעה, אף למי שאינו זכאי לה, ואם לבני אדם כך - על אחת כמה וכמה למקום יתברך שמו.

ואני תפילה לה' יתברך צור ישראל וגואלו שאזכה עוד, יחד עם כולם, לעלות לציון אל בית אלוקינו, לעשות חובותינו לקדש שם קדוש ישראל, להתאחד בתורתנו הקדושה ולכונן בכוחה את דרך גאולתנו השלמה במהרה."

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

הלכה מיוחדת הנוגעת לסיום התורה בשמחת-תורה ולהתחלתה בפרשת בראשית היא 'שנים מקרא ואחד תרגום'. הלכה זו מובאת בדברי הגמרא ונפסקה בדברי כל הפוסקים, אמנם רבים הם שאינם מקפידים עליה, ועל כן יש לדעת את ערכה ופרטי דיניה.

הגמרא (ברכות דף ח עמוד א) אומרת שכל המשלים פרשיותיו עם הציבור מאריכין ימיו ושנותיו. ומסביר המעדי יום-טוב שהכוונה שזוכה לחיי טובים, שכן אריכות ימים רעים אינה ברכה. עוד מובא במדרש (הובא באור זרוע שבת סימן מב) שיש בהשלמת פרשיותיו עם הציבור סגולה לזכות ליראת שמים. כתב בעל כף החיים שהשלמת הפרשה בשנים מקרא ואחד תרגום ממשיכה על האדם רוח טהרה ושזוכה על ידע לתוספת נשמה יתירה. רבי אברהם מוואריטש, בעל ספר 'בת עין', הוסיף שהרוצה לזכות להתפלל באותה השבת בכוונה יסיים לקרוא את 'שנים מקרא ואחד תרגום' של אותו השבוע. עוד הוסיפו גדולי החסידות סגולות נוראות במצוה זו, ביניהן שאדם שיקפיד בה לא יגיע לידי נסיונות רוחניים קשים. מרן החת"ם סופר הוסיף על פי דברי המגלה עמוקות שבקריאה זו מתקנים את התורה מקליפת נוגה שדבקה בה בשעת שבירת הלוחות.

על אף שנמנו במצוה זו מעלות גדולות אלה עלינו לדעת שמדובר בהלכה ודין לכל דבר ועניין, כפי שנפסקה ברמב"ם ובשלחן ערוך (אורח חיים סימן רפה). לדעת ערוך השלחן הלכה זו קדמונית עוד מימי משה רבנו (שכן תרגום אונקלוס ניתן בסיני), ומה שהיו פוסקים שלא נקטו הלכה זו בלשון חובה הוא משום שיש קולא לאדם חולה ותשוש שפטור ממנה. אך כל המדובר הוא דווקא במצבים אלה, אך אדם שלא רוצה לקיימה מפאת 'ביטול תורה באיכות' או שכבר יודע את הפרשה אינו יכול לבטלה, כפי שהתנסחו הפוסקים שאף תלמיד חכם גדול שיודע את כל התורה בעל פה לפשע ייחשב לו אם יגמור הפרשה שניים מקרא ואחד תרגום. את קריאת שניים מקרא ואחד תרגום נקפיד לקרוא בנחת, בהוצאת המילים מהפה ובדקדוק האותיות. יש שהקפידו לקרוא שנים מקרא ואחד תרגום מיד אחר תפילת שחרית כשעטוף

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

בטלית ומעוטר בתפילין. המניחים תפילין של רבנו תם הקפידו לקרוא דווקא כשהיו מעוטרים בהן.

דרך הקריאה היא לפתוח ולומר את הפסוק "ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום" ולקרוא פעמיים פסוק ואז את תרגומו. למנהג הגר"א קורא פרשיה פתוחה או סתומה פעמיים ברצף ואז את תרגומו. והיו שקראו את כל הפרשה ברצף פעמיים ואז את תרגומו. יש להיזהר בשעת קריאתה שלא להפסיק בדיבור כלל שפוגם במלאך הנוצר בקריאתו וענשו חמור. בכל אופן מנהג נכון שלא לעצור לפי העליות הנהוגות בקריאת התורה, שאין להן מקור, אלא לפי הפרשיות הפתוחות והסתומות.

המהודר ביותר לסיים את הפרשה קודם כניסת השבת, אך לכתחילה אפשר לסיימה קודם סעודת יום השבת שעד אז נחשבו שסיים "עם הציבור", שישנם מניינים שקוראים בתורה עד אותה שעה. אם לא הספיק לא יעכב את אורחיו מלאכול סעודת שבת ויקרא אחריה קודם שיתפלל מנחה. בדיעבד אדם סיים את הפרשה יכול להשלימה לכתחילה עד יום שלישי. אמנם אדם שלא סיים את כל הפרשה עד יום שלישי ישלימה עד קריאת התורה של שמיני עצרת בה מסיימים את סבב קריאת התורה.

לדעת הגר"א אין לעשות שנים מקרא ואחד תרגום בשעת קריאת התורה, שחובת הקהל להאזין לקורא בתורה בשתיקה. אך האחרונים התירו לעשות זאת בשעת הקריאה, כאשר קורא עם החזן את המקרא ובין העליות משלים את התרגום, והנהג כך יש לו על מי לסמוך. אין צריך לעשות שנים מקרא ואחד תרגום להפטרה ובקריאת ימים טובים. אמנם יש להיזהר שאם באותו שבוע חל מועד יזכור להשלים הפרשה קודם קריאת התורה בשבת שאחר המועד. הדבר מצוי ביחוד בשבוע זה שיש להספיק גם את קריאת 'וזאת הברכה' קודם שמיני עצרת ומיד לאחר החג לסיים את קריאת פרשת 'בראשית' קודם שבת קודש.

